

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I.

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I.

Рік LII. Ч. 58. Нью Йорк і Джерзі Сіті, субота, 25. березня 1944. No. 58. New York and Jersey City, Saturday, March 25, 1944. Vol. LII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America.

П'ЯТЬ ЦЕНТИВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

2,300 СТУДЕНТІВ НА ГАЗЕТАРСЬКІЙ КОНВЕНЦІЇ

Річна конвенція Пресового Товариства Колумбійських Школярів зібрала 2,300 студентів з елементарних і середніх шкіл, що видають шкільні газети. Молодь діти зіхалися з 23 стейтів, щоб обговорити як „працювати для перемоги а планувати для миру“. Студентами опікується Колумбійський університет, а наради відбулися в недалекому Академічному Театрі при 116. вулиці.

ПРОСТУЮТЬ НОВИНКУ ПРО ПОЛЬСЬКІ НАДУЖИТТЯ В ТЕГЕРАНІ.

Польська Агенція Телеграфічна вислала до газет спростування фактів, поданих Джеймсом Алдріджом в його кореспонденції з Москви про надужиття поляків у Тегерані. Польський міністер суспільного добробуту Ян Станчик у спростуванні каже, що справді були деякі труднощі в таборах польських втікачів в Тегерані ще в початках, тобто в 1942 р.; признає, що табір був тоді під зарядом „вибраних офіцерів“, але опісля заступлено їх цивільними людьми; признає, що дехто продавав дорогоцінності, але свої власні, щоб мати готівку; признає, що дехто наймав собі приватні мешкання, але за свої власні гроші. Зате заперечує пан Станчик, начеб поляки відмовили іранському урядові своєї муки, коли в Тегерані нестало хліба; навпаки, каже, що поляки відступили частину муки, за яку опісля дістали зворот; а рішучо заперечує, начеб то поляки недопускали перевезти жидівських дітей з польських таборів до Палестини. Жидам призначено окремі бараки на їх власне бажання для їх релігійних практик.

ПОЛЯК ВИКЛАДАТИМЕ ІСТОРІЮ СХІДНОЇ ЄВРОПИ В ФОРДГЕМ.

Оскар Галецькі, директор Польського Наукового Інституту в Америці, зістав іменованний професором історії східної Європи в Фордгем Юніверсіті в Нью Йорку, зокрема як знавець польсько-російських відносин. Буде отворена для нього спеціальна катедра вже цієї осері. ПАТ згадує за це „як новий доказ симпатій до Польщі“.

Професор Галецькі розізджає тепер Злучені Держави з відчигами про Польщу, агітуючи за її старі границі на сході.

ГРА В МІЖНАРОДНОГО „ПОКЕРА“ — КОШТОМ ЗАХ. УКРАЇНИ.

На Святі Злуки Українських Земель, влаштованім в Монреалі 13. лютого б. р. сказав промовець, В. Біберович, як подає „Український Робітник“, між іншим таке:

„Теперішня міжнародна ситуація тим цікава, що саме тепер іде завзятий спір поміж Советським Союзом і польським урядом на вигнанні за Західну Україну. Під кличем об'єднання українських земель Советський Союз рішив прилучити до Радянської України західно-українські землі. Однак одночасно йдуть вістки з Москви й Лондону, що Совети готові віддати полякам за ціну згоди споконвіку українські землі, і то не зважаючи на факт, що лінія Курзона, при якій Москва обстає, вже лишає при Польщі українську Холмщину й українську Лемківщину. Ясно, що тут не ходить про ніяке збирання українських земель, а про звичайну гру в міжнародного „покера“ коштом Західної України. Українці бажать із глибини своїх сердець об'єднання всіх українських земель, але довкола свого власного, визнаного народом уряду, а не подиктованого з Москви чи Варшави“.

На питання, що українцям, горожанам Канади, робити, в справі українців в Європі, бесідник сказав таке:

„...ми повинні знати, що ми не маємо права говорити іменем українського народу в Європі, як його офіційні заступники. І тому саме ми не можемо вести так званої практичної української політики, заключати якібудь угоди чи союзи з іншими народами, зглядно їхніми урядами. Це однак не значить, що ми не маємо права говорити про українську справу взагалі. Навпаки, нашим святым обов'язком є постійно інформувати культурний, демократичний світ про це, чого хоче, до чого стремить український нарід. Нашим обов'язком є обстоювати підставі домагання українського народу, за які він боровся й гинув у недавнім минулім, тимбільше, що багато з нас брало активну участь у тій боротьбі. У цій нашій підставі роботі ніхто не має права нас спиняти, або від неї відстрашувати“.

6,700 ТОН БОМБ СКИНЕНО НА РАЙХ ЗА ДОБУ

НЕ ВАШИНГТОН ЧИ ЛОНДОН, А МОСКВА!

В філядельфійській русофільській „Правді“ з 17. березня б. р. знаходимо поради Н. Вакара, дані слов'янам. Читаємо там, що „Ні об'єднання Європи, ні, очевидно, об'єднання слов'ян, є немислиме без Росії“. Та заки наладнаються відносини в Європі, то, на думку Вакара, треба малим державам і слов'янам вже тепер подумати, з ким їм по дорозі, „з ким узгодити свою політику — з Лондоном, Вашингтоном, чи з Москвою“. Далі Вакар каже, що Лондон, Вашингтон і Москва можуть по війні зговоритись, але можуть і не зговоритись, а навіть розійтись. Ось тому не треба тепер малим державам і слов'янам „задиратись з близьким і сильним сусідом, рахуючи на поміч дальшого приятеля“. Супроти цього, каже Вакар, дружба і співпраця західних і південних слов'ян з Росією є вже впливом не то сентименту, але є життєвою необхідністю і розрахунком“. А такого давніше не було, каже він далі, це є новість в історії... Ще далі каже Вакар, що „головні інтереси слов'ян сходяться з загальними інтересами Росії“. Але все це, як виходить з писання Вакара, хоч ясне, але не таке легке до здійснення...

ЯК ЦЕ ХРУЩОВ ПРЕДСТАВЛЯЄ?

Большевицькі У. Ш. Вісті з 23. березня б. р. подають, як кажуть у перекладі з англійського тексту, дещо з промови М. С. Хрущова, голови Ради Народніх Комісарів Радянської України, виголошеної 1. березня у Києві. Отже говорив він про „підпілля“ українських націоналістів таке:

„Проголосивши (себто українські націоналісти. Св.), що ніби то й вони є ворогами німецьких наїзників, вони відійшли в „підпілля“ і створили збройні націоналістичні банди, називаючи їх партизанськими загонами. Та чи не ясно, що ці бандити не мають нічого спільного з партизанським рухом? З зброєю в руках вони борються проти українських партизанів, мордують польське населення, вбивають усіх тих українців, які не підтримують націоналістів“.

Далі проголошував „повне прощення помилок“ тим, що їх „обманом затагнуто, або насильно мобілізовано в ряди націоналістичних банд“, якщо вони з нами „чесно зірвуть усі звязки“.

Понад 500 „фортець“ і „либерайторів“ вдарило у четвер по 5 великих промислових центрах Німеччини й скинуло на них небувало велику масу бомб. За три останні рейди, які доконано за 24 години, скинено на Німеччину бомб на суму 6,720 тон. У рейді товаришило бомбовикам коло тисячка американських боевиків. Аліанти втратили у рейдах у четвер 66 літаків.

ЧЕРВОНА АРМІЯ РОЗБИВАЄ НІМЕЦЬКІ ЛІНІЇ ПІД ТЕРНОПОЛЕМ.

Головна команда червоної армії подала нарешті комунікат про фронт під Тернополем. Війська червоної армії розбили німецькі лінії між Тернополем і Проскуровом та заняли 200 місцевостей.

Між заняними місцевостями комунікат згадує: Березовицю Велику, Мишковицю, Настасів, Сушин, Ілавче, Глешаву, Іванівку, Мшанець, Яблонів, Хоростків, Остапе, Турівку, Рипну, Соломно, Немеринці, Александрівку, Варівці, Боршанівку, Кузьмин, Алексинець Підлісний, Алексинець Пільний, Кадівку й Андрійківці, як також залізничні станції: Березовицю-Острів, Прошову, Микулинці-Струсів, Деренівку, Хоростків і Грималів.

ДЕ ПОМІЧ ДЛЯ НАС?

Такий є наголовок третьої книжечки, виданої товариством „Культура й Освіта“, Вінніпег, Канада (Culture and Education, P. O. Box 3113, Winnipeg, Man.). Коштує 20 ц. Написав: інж. В. Топольницький. У вступі каже, що книжечка „має на цілі вказати, як при допомозі кооперативного руху та кредитових спілок можемо самі собі допомогти та поліпшити свою долю; вкладаючи по яких 50 центів місячно до каси кредитової спілки, ми можемо збудувати сильну громадську установу для допомоги людям і тим самим і собі допомогти“.

ПОТРІЙНИЙ ЮВІЛЕЙ ЄП. К. БОГАЧЕВСЬКОГО.

„Шлях“ подає, що Українсько-Католицька Дієцезія у Злучених Державах святкуватиме цього року потрійний ювілей Кир Константина Богачевського, а то 20-літній ювілей єпископства, 35-літній ювілей священства і 60-літні уродини.

ШУКАЄТЕ ПРАЦІ?

Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі“

EVERYBODY EVERY PAYDAY SAVING IN WAR BONDS

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Нові часи—нові заяви

Сенатський комітет заграничних справ в американському конгресі держав в середу секретаря стейту Кордела Гола на двогодинним переслуханням в справі заграничної політики Злучених Держав. Конференція відбулася за закритими дверми, і широка публіка не знає, про що саме сенатори допитували секретаря стейту, себто по президенті головного керманіча заграничної політики, і не знає, що на сенаторські запити секретар відповідав. Газетні кореспонденти в Вашингтоні вважали звичайно своїм завданням дізнатися хоч що про те все, але не дивлячись на їх велику вправу в таких розпитах, вони все таки багато не довідалися. Всеж таки одного можемо бути зовсім певні: що саме в конгресі панує певне невдоволення з неясности щодо провідних цілей теперішньої війни. Дехто невдоволений з Атлантийського Чартеру, інші знову невдоволені з того, що Чартер є тільки провідним ключем на словах, а не на ділах. Конгресмен Ранульф Комптон навіть виразно сказав одному газетареві: „Якщо ми маємо виконувати їх (Атлантийський Чартер і Московську Заяву), тільки, як нам політично вигідно їх виконувати, то ми краще зробимо, як не будемо давати святецької надії угнетеним цього світу“.

Щось подібне видно нуртує й в Британії, коли в парламенті ціла низка послів домагалася від прем'єра Чорчила й секретаря заграничних справ Ідена, отже від людей, що в британській уряді займають рінорядне становище до становища американського секретаря стейту, дати ближчі пояснення про теперішній стан Атлантийського Чартеру. Відповіді, які давав Чорчил, як каже Реймонд Дениел в „Нью Йорк Таймсі“, оставили вражіння, що Чорчил не вважає Атлантийського Чартеру неугнутим, себто незмінним, документом. Чорчил саме признав, що зо зміною фаз війни прийдеться теж далі вияснити Атлантийський Чартер. Це, сказав Чорчил, має наступити по дальших нарадах між головними Аліянтами.

З тих одночасних заворушень в американському конгресі й британському парламенті можна зробити хіба вже досить виразний висновок, що Атлантийський Чартер досить загально вважається невистарчаючим, або неясним документом, себто документом, який потребує або вияснення або нового здефінювання. І казати не треба, що з такими думками в конгресі й парламенті годиться поважна частина публичної opinii Злучених Держав і Великої Британії.

В справі наших вояків в Англії

З листів, які доходять до редакції, видно, що в Англії перебуває в теперішньому часі велике число американських молодих хлопців з української крові. Очевидно, є вони в збройних рядах армії Дядька Сема. В протилежності до канадійських хлопців з української крові, що зорганізувались в Союз Українських Канадійських Вояків, наші хлопці не є зорганізовані. Правда, канадійці в Англії так, якби на своїм ґрунті. Їм легше це зробити ще й з інших причин. Вони не так розкинені по різних частинах як американські хлопці, а є по полках, баталіонах чи сотнях можливо більшими групами. Та сьакчи так, вони створили в Англії свою організацію і приют для українських вояків в Лондоні й Менчестері.

Ось той приют узяло під свою опіку українське громадянство в Канаді. Фінансовий видаток, подучений з приютом, вносить \$500 місячно, або \$6,000 річно. Ось ту суму див зібрати і вислати Комітет Українців Канади, включивши її до свого річного

бюджету. Ось тим він загарантував постійне фінансове втримання гостинниці для українських вояків в Англії.

З цієї гостинниці, як було вже згадувано в нашій газеті, користає уже дехто й з американських вояків-українців. Та повинно користати далеко більше число. Ось тому радимо родичам, братам, сестрам, чи знакомих наших вояків в Англії подати адресу організації, щоб ці наші вояки зацікавились цією організацією і користали з її гостинности. А рівночасно треба і американським українцям підперти цю добру справу своїми грошовими жертвами, через Український Конгресовий Комітет, або приватними посилками. Бо допомогти треба і нам. Це іде про наше спільне добро, а з нашого боку ще й про заманіфестовання української американсько-канадійської спільноти. Ось та спільнота повинна затверджуватись і там в Англії серед нашого молодого покоління, що має тепер добру нагоду разом сходитися і себе

взаємно пізнати. Раз при товариській забаві, а другий раз на полі бою.

Пакунки, харчі, книжки чи грошеві жертви просяться слати для ось тих вояків на таку адресу:

Ukrainian Canadian Servicemen's Association,
The Vicarage — 218 — Sussex Gardens,
Paddington, London, W. 2.

ПОЛЬСЬКА ПРЕСА В АМЕРИЦІ ОБЕДНУЄТЬСЯ.

ПАТ подає за часописом „Дзенік Звйонзкови“, що дійшло до порозуміння між трьома групами польських газетярів в Америці, що обєднались під спільною назвою „Обєднана польська преса в Америці“. В травні відбудуть польські газетярі спільний зїзд в Бофало, Н. Й.

ХОЧЕ МАТИ 300 ТИСЯЧ ЧЛЕНІВ

Кароль Розмарек, президент запомогової організації „Звйонзек Народови Польські“, заявив, що ця організація повстала заходами польських повстанців з 1863 року і як така возьме участь „у відбудові повоєнної Польщі“, але мусить дістати 300,000 членів, щоб це діло якслід сповнити.

**ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ
WANT ADS
CLASSIFIED DEPARTMENT
BErgen 4-0237—BRyant 9-0582**

ПРАЦЯ ДЛЯ МУЖЧИН І ЖІНОК

STATE OF NEW JERSEY

РОБІТНИКІВ

ДО ХЕМІЧНОЇ ФАБРИКИ
Робота в нутрі фабрики
48 годин і овертайм

ЗНАМЕНИТА ПЛАТНЯ

ПОВОЄННА БУДУЧНІСТЬ
Суцні робітники мусять мати
посвідку звільнення

ARVEY CORP.

300 COMMUNIPAW AVE.
JERSEY CITY

ДІВЧАТА—ЖІНКИ

Глядіть вперед у будучність, навяжіть звязки зі старою і встановленою фірмою. Постійне заняття на тепер і після війни. Навчіться фаху тепер, який стане для вас помічним пізніше. Ми потребуємо Floor Girls і оперейток на машинах до шиття.

Попередній Досвід не потрібний. Різдявні дарунки, бонуси, вакації з платнею—це користи, що їх одержують наші робітники. Приемне окруження, грання популярної музики в часі регулярних денних перерв. Голосіться колинебудь в день між 8 і 5. годинною.

S. GOLDBERG & CO., Inc.,
20 E. B-way, Hackensack, N. J.

ПОТРІБНО МУЖЧИН І ЖІНОК,
молодих, що мешкають в околиці Петерсон, Н. Дж., вчитися фаху вигладжувати пісковим папером факки. Досвіду не вимагається. Голосіться до
SMOKING PIPES INC.,
36 Morton St., Paterson, N. J.

РОДИНА, що складається з двох дорослих людей, потребує ДІВЧИНИ до домашньої роботи. Спаня, вигідний дім, вдоволяюча заплата. Телефонуйте між 6 і 8. вечером.
UNion 7-1284.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіза крови для подружого свідочтва.
- Гемороїди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697

Офісові години 10—7:30; неділя 11—1:30.
Жінка-доктор до обслуги.
X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—

**МИРОН
ЛИТВИН****і СИН****УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ**

Обслуга щира і чесна
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
й ОКИЦІЮ

**МИХАЙЛО
НАСЕВИЧ**

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. MARKET 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

**ПЕТРО
ЯРЕМА**

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.)

BRONX, N. Y.

Tel.: MELrose 5-6577

\$150.00 ЦІЛИЙ
І ВИДЕ ПОХОРОН

ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ
І ОКОЛИЦІ

**KANAI KAIN
FUNERAL HOME**

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4548